

А вам відомо, що власні кошти (не)звільняють від закупівель?

Кошти — лише засіб, наявність якого сприяє задоволенню в наявних потребах у закупівлі кожного замовника. Однак існує велика різниця між джерелами їх фінансування, значення яких і досі викликає серед закупівельної спільноти сумніви та протиріччя. Існує поширена думка, що закупівлі за рахунок власних коштів не підпадатимуть під дію [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон). Зацікавленість підсилюється вагомими розмірами штрафів за *укладення договорів про оплату товарів, робіт і послуг без проведення визначеної процедури закупівлі, у тому числі й на керівника замовника. Тож, якщо ви досі вагаєтеся, чи існує залежність між джерелом фінансування та проведенням закупівлі, ця стаття саме для вас.*

Статтею 4 Закону, якою встановлено порядок планування закупівель та інші передумови їх здійснення, передбачено, що планування закупівель здійснюють **на підставі наявної потреби** в закупівлі товарів, робіт і послуг, які **включають** до річного плану закупівель.

Отже, загалом замовник, плануючи власні видатки ще задовго до безпосереднього здійснення закупівель (чи то за бюджетні кошти, чи то за кошти підприємства від господарської діяльності), орієнтується у власних наявних потребах щодо придбання товарів, робіт або послуг і може планувати їх, відображаючи в річному плані закупівель.

Варто зазначити, що частиною 2 статті 4 Закону, тобто у вимогах до інформації, яку має містити річний план, не передбачено джерела фінансування. Крім того, не передбачено обов'язковості інформування про джерело фінансування закупівлі в оголошенні про проведення відкритих торгів як основної процедури закупівлі (стаття 21 Закону).

Однак в електронній системі закупівель до переліку обов'язкових для заповнення полів віднесено «Джерело фінансування», з якого планується фінансування закупівлі (державний бюджет України, місцевий бюджет тощо).

Якщо із закупівлями за рахунок державного або місцевого бюджетів усе зрозуміло і вплив джерела фінансування є вельми вагомим, то **чи підпадають під дію Закону закупівлі за рахунок власного бюджету (кошти, отримані від господарської діяльності підприємства)**. Крім того, на практиці мають місце **випадки, коли закупівля проводиться за рахунок декількох джерел фінансування, наприклад, за рахунок коштів місцевого та власного бюджетів тощо**. Тож про види джерел фінансування та їх вплив на (не)обов'язковість проведення закупівлі дізнаємося з позиції Мінекономіки.

Розглянемо запит за № 789/2021, що надійшов на офіційний сайт Уповноваженого органу від Дитячого закладу оздоровлення «Х», такого змісту: «*Влітку заплановано оздоровлення дітей в закладі. Є бюджетне фінансування, а є путівки, які оплачуються коштами фізичних осіб. Чи застосовується Закон України “Про публічні закупівлі” до коштів фізичних осіб? І чи сумується загальна сума на рік?*».

Зі змісту підготовленої відповіді впливає таке: «*Згідно з пунктом 25 частини 1 статті 1*

Закону публічна закупівля (далі — закупівля) — придбання замовником товарів, робіт і

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/nadporogi/a-vam-vidomo-shcho-vlasni-koshty-ne-zviliyaiut-vid-zakupivel/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

послуг у порядку, встановленому цим Законом. Сфера застосування Закону визначена статтею 3 Закону.

Поряд з цим перелік випадків, на які не поширюється дія Закону для замовників, визначений у частині 5 статті 3 Закону, а для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, додатково визначений частиною 6 статті 3 Закону. Цей перелік випадків є вичерпним.

Отже, замовник у розумінні Закону здійснює закупівлю відповідно до вимог Закону, в один із способів, керуючись відповідними вартісними межами, визначеними Законом, у разі якщо:

замовником передбачено придбання товарів, робіт і послуг.

товари / роботи / послуги, які є предметом закупівлі, не містяться у переліку випадків, на які не поширюється дія Закону.

Таким чином, залежно від предмета закупівлі товарів, робіт або послуг, визначених у порядку, встановленому Уповноваженим органом, замовник здійснює таке придбання шляхом застосування процедур, визначених статтею 13 Закону, керуючись вартісними межами, встановленими у статті 3 Закону, незалежно від джерела фінансування такої закупівлі, оскільки Закон не містить розмежування вартісних показників залежно від походження коштів (бюджетні або власні кошти)».

Коментар редакції

Відповідно до пункту 11 частини 1 статті 1 Закону замовниками закупівлі товарів, робіт і послуг є суб'єкти, визначені статтею 2 Закону, зокрема, це: органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи та їх об'єднання, що забезпечують потреби держави або територіальної громади за наявності встановлених Законом певних ознак.

Водночас визначення приналежності до замовників у розумінні Закону здійснюється юридичними особами та / або суб'єктами господарювання самостійно на підставі інформації, статутних документів та з урахуванням наведених у Законі ознак.

Важливо! Закон не містить розмежування вартісних показників залежно від походження коштів (бюджетні або власні кошти). Юридичні особи та / або суб'єкти господарювання, які є замовниками у сфері закупівель, у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг керуються вартісними межами предмета закупівлі, визначеними в статті 3 Закону, незалежно від джерела фінансування такої закупівлі.

Оскільки річний план закупівлі є своєрідним «повідомленням» ринку про те, що буде проводитися закупівля, то саме на етапі формування річного плану бажано повідомити ринок про те, з яких джерел замовник буде оплачувати придбання товару / роботи / послуги.

Традиційно про відповідальність

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

Закликаємо замовників не порушувати публічне законодавство в частині укладення договорів, які передбачають оплату товарів, робіт і послуг без проведення визначеної процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, мотивуючи тим, що джерелом фінансування є повністю або частково власні кошти замовника, оскільки штраф накладається на керівника і його розмір вельми вагомий.

Так, за укладення договорів, які передбачають оплату товарів, робіт і послуг до / без проведення процедур закупівель, визначених Законом, районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди накладають штраф протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення. Штраф керівникові замовника при такому порушенні — від 34 000 до 170 000 гривень. Зазначене фіксується в частині 6 статті 164-14 [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#).